



دوره هشتم - سال اول

شماره ثبت:

۱۲۰

شماره چاپ:

۱۲۱

تاریخ چاپ:

۱۳۸۷/۴/۶

به نام خدا

خلاصه گزارش اظهار نظر کارشناسی درباره:

«لایحه تمدید مهلت اجراء ماده (۴) قانون تنظیم بخشی از مقررات تسهیل نوسازی

صنایع کشور و اصلاح ماده (۱۱۳) قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی،

اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران - مصوب ۱۳۸۲»

قانون تنظیم بخشی از مقررات تسهیل نوسازی صنایع کشور و اصلاح ماده (۱۱۳) قانون برنامه سوم اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مشتمل بر بیست و دو ماده، در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ ۲۹ مرداد ماه ۱۳۸۲ در مجلس شورای اسلامی تصویب شده و در تاریخ ۱۳۸۶/۶/۵ به تصویب شورای نگهبان رسید. ماده (۴) این قانون به منظور تشویق شرکت‌های صنعتی جهت اصلاح ساختار مالی و افزایش نسبت سرمایه به بدهی آنها، مقرر کرده است که معادل افزایش سرمایه پرداخت شده طی چهار سال بعد از تاریخ تصویب قانون فوق، طی پنج سال از درآمد مشمول مالیات آنها کسر شود.

ماده (۴) قانون تنظیم بخشی از مقررات تسهیل نوسازی صنایع کشور و اصلاح ماده (۱۱۳) قانون برنامه سوم اقتصادی

به منظور تشویق شرکت‌های صنعتی به اصلاح ساختار مالی، معادل افزایش سرمایه پرداخت شده که طی چهار سال بعد از تصویب این قانون صورت پذیرد، طی پنج سال از درآمد مشمول مالیات آنها کسر خواهد شد. شرکت‌هایی که نسبت سرمایه به بدهی آنها کمتر از سی درصد (۳۰٪) باشد و همچنین شرکت‌هایی که پس از افزایش سرمایه نسبت به کاهش آن اقدام کنند، از تاریخ تصویب کاهش سرمایه، از این مشوق برخوردار نخواهند بود.

هدف از تصویب قانون فوق ایجاد زمینه مساعد برای اصلاح ساختار مالی شرکت‌های صنعتی و برطرف کردن مشکلات و عوارض بازدارنده نوسازی و پیشرفت صنعتی و بسترسازی لازم جهت ارتقای بهره‌وری و افزایش بازدهی و تسریع در اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی بوده است.

در مقدمه توجیهی لایحه تمدید مهلت اجرای ماده (۴) قانون تنظیم بخشی از مقررات تسهیل و نوسازی صنایع کشور و اصلاح ماده (۱۱۳) قانون برنامه سوم توسعه آمده است که با توجه به مفاد قانون چهارم توسعه و در راستای نیل به اهداف سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی تمدید این قانون می‌تواند شرایط واگذاری شرکت‌های تولیدی و صنعتی را تسهیل کند.

اظهار نظر کارشناسی

۱. بر اساس ماده (۴) قانون فوق‌الاشاره، شرکت‌های صنعتی که طی ۴ سال پس از تصویب آن اقدام به افزایش سرمایه کرده باشند، مشمول مشوق مندرج در ماده (۴) خواهند بود. با توجه به اینکه مدت اعتبار قانونی ماده مذکور از شهریور ۱۳۸۲ تا شهریور ۱۳۸۶ به مدت چهار سال بوده است بنابراین به لحاظ قانونی نمی‌توان پس از یک وقفه یک‌ساله با تمدید مهلت، اجرای ماده مذکور را تا انتهای سال ۱۳۸۸ تسری بخشید. به عبارت دیگر با توجه به گسستگی یک‌ساله ایجاد شده ناشی از اتمام مهلت اجرای ماده (۴) و عدم جاهت این ماده، لازم است دولت لایحه‌ای جداگانه و با عنوانی دیگر، ارائه دهد. اگر دولت قبل از شهریور ۱۳۸۶ لایحه فعلی را ارائه می‌داد آنگاه تمدید این قانون می‌توانست مهلت اعتبار آن را تا پایان سال ۱۳۸۸ تسری دهد.

شماره مسلسل:

۲۰۰۹۱۲۱-۱

تاریخ انتشار:

۱۳۸۷/۵/۱۳

۲. در ماده (۱) آیین‌نامه اجرایی ماده (۴) قانون تنظیم بخشی از مقررات تسهیل نوسازی صنایع کشور و اصلاح ماده (۱۱۳) قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی که در جلسه مورخ ۱۳۸۳/۱/۹ به تصویب هیئت وزیران رسیده است، اشاره

شده که منظور از شرکت‌های صنعتی، واحدهای تولیدی هستند که به صورت شرکت (شخصیت حقوقی شده) اداره می‌شوند و پروانه بهره‌برداری آنها از وزارت صنایع و معادن یا مراجع ذیصلاح باشد. لذا تفکیکی بین شرکت‌های دولتی و غیردولتی وجود ندارد. با توجه به اینکه مشوق‌های عنوان شده در ماده (۴) عمدتاً با هدف اصلاح ساختار مالی و افزایش نسبت سرمایه به بدهی شرکت‌های صنعتی و در راستای بهبود صورت‌های مالی، رفع ضعف تکنولوژیکی و مدیریتی این شرکت‌ها و آماده‌سازی آنهاست و در مقدمه توجیهی لایحه ارائه شده، هدف از تمدید آن آماده‌سازی بنگاه‌ها برای واگذاری به بخش خصوصی در جهت نیل به اهداف سیاست‌های کلی اصل چهارم (۴۴) قانون اساسی عنوان شده است. لذا تمدید آن برای همه شرکت‌های صنعتی اعم از دولتی و غیردولتی با توجه به اینکه می‌تواند به اصلاح ساختار شرکت‌های دولتی کمک نماید و نیز انگیزه مناسبی برای حضور بخش‌های غیردولتی فراهم نماید، مثبت ارزیابی می‌شود، در عین حال همان‌طور که در بند یک اشاره شد، لایحه ارسالی دولت با سیاق فعلی نمی‌تواند در این رابطه مورد استفاده قرار گیرد و لازم است لایحه دیگری ارائه شود.

۳. ماده (۵) آیین‌نامه اجرایی ماده (۴) قانون تنظیم بخشی از مقررات تسهیل و نوسازی صنایع کشور و اصلاح ماده (۱۱۳) قانون برنامه سوم توسعه، برخورداری شرکت‌ها از معافیت‌های موضوع مواد (۱۳۲) و (۱۳۸) قانون مالیات‌های مستقیم را مانع استفاده شرکت‌های مذکور از مشوق موضوع ماده (۴) قانون مذکور ندانسته است. این در حالی است که با عنایت به تأکید قانون برنامه چهارم توسعه و همچنین برنامه‌های بلندمدت دولت مبنی بر تأمین کامل هزینه‌های جاری از محل درآمدهای مالیاتی در سال‌های آتی، وضع یا تمدید معافیت‌های مالیاتی در تضاد با رویکردهای اتخاذ شده بوده و درآمدهای مالیاتی دولت را محدود می‌کند. لذا تمدید مهلت این ماده به معنای نقض صریح ماده (۴) قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران است. زیرا مطابق ماده (۴) قانون برنامه چهارم توسعه برقراری هرگونه تخفیف، ترجیح یا معافیت از پرداخت مالیات (اعم از مستقیم و غیرمستقیم) و حقوق ورودی علاوه بر آنچه در قوانین مربوط تصویب شده است، برای اشخاص حقیقی و حقوقی از جمله دستگاه‌های موضوع ماده (۱۶۰) این قانون در طی سال‌های اجرای برنامه چهارم توسعه ممنوع شده است. به عبارت دیگر طبق مفاد ماده (۴) قانون برنامه چهارم تا آخر سال ۱۳۸۸ برقراری تخفیف یا معافیت‌های مالیاتی علاوه بر آنچه در قوانین مربوط تصویب شده، ممنوع است.

۴. براساس بند «ب» ماده (۱) آیین‌نامه اجرایی ماده (۴) قانون تنظیم بخشی از مقررات تسهیل و نوسازی صنایع کشور و اصلاح ماده (۱۱۳) قانون برنامه سوم توسعه، اصلاح ساختار مالی از طریق افزایش سرمایه از محل آورده نقدی یا تبدیل سود تقسیم نشده به سرمایه (به استثنای افزایش سرمایه از محل تجدید ارزیابی دارایی‌ها) به نحوی که نسبت سرمایه به بدهی‌های شرکت کمتر از سی درصد (۳۰٪) نباشد، معرفی شده است. شایان ذکر است اصلاح ساختار مالی شرکت‌ها به شکل مصرح در ماده مذکور صرفاً شکلی بوده و ممکن است حتی با وجود تغییر نسبت بدهی به سرمایه شاخص نسبت بدهی به حقوق صاحبان سهام که از شاخص‌های اساسی و تعیین‌کننده وضعیت اشخاص حقوقی است، تغییر نکند. لذا نمی‌توان صرفاً با استناد به شاخص نسبت سرمایه به بدهی شرکت‌های صنعتی، در مورد وضعیت ساختار مالی آنها قضاوت کرد و بهتر است از شاخص‌ها و معیارهای دیگر نیز برای بیان وضعیت ساختار مالی شرکت‌ها استفاده گردد.

جمع‌بندی و پیشنهاد

با توجه به اینکه مفاد این لایحه موجب فراهم نمودن مشوق‌ها برای حضور بخش‌های غیردولتی و اصلاح ساختار شرکت‌های دولتی می‌شود، می‌تواند گام مثبتی در جهت تقویت فضای کسب‌وکار و اهداف مندرج در سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی تلقی شود. در عین حال نکته‌ای که باید مدنظر قرار گیرد این است که تمدید مهلت یک ماده قانونی که اعتبار آن چهار سال بوده و در حال حاضر منقضی شده است، وجاهت قانونی ندارد. بنابراین پیشنهاد می‌شود دولت با ارائه لایحه‌ای جامع‌تر و با عنوانی دیگر، این مسئله را مطرح نماید. لذا لایحه فوق‌الاشاره با سیاق فعلی به دلیل مشکلات نگارشی، حقوقی و قانونی مناسب ارزیابی نمی‌شود.